

Vergaderjaar 2015–2016

27 565

Alcoholbeleid

Nr. 141

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 februari 2016

Met deze brief informeer ik u over de wijze waarop de evaluatie van de Drank- en Horecawet zal worden uitgevoerd. Tevens ga ik in deze brief in op het verzoek van mevrouw Volp van 8 december jl. om een reactie te geven op het artikel ««Extra verse» Heineken in het koelvak naast de melk», zoals verschenen in de Volkskrant van 13 november jl. Ook ga ik in op het verzoek van lid Bruins Slot in de commissiebrief van 26 november jl. om een stand van zaken met betrekking tot het bekendmaken van supermarktketens die het slecht doen ten aanzien van de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop. Tot slot stuur ik uw Kamer met deze brief twee stukken toe. Bureau Intraval en Bureau Nuchter hebben hun onderzoeken naar respectievelijk aankoopgedrag bij jongeren en naleving bij verstrekkers van het afgelopen jaar gecombineerd tot onder andere een koop-slaag index. Deze treft u aan bij deze brief. Ook sluit ik bij de cijfers over 2015 over alcoholgebruik tijdens zwangerschap en borstvoeding van TNO.

Evaluatie Drank en Horecawet in 2016

Tijdens het debat voorafgaand aan de wijzigingen die per 1 januari 2013 zijn ingevoerd, de motie van lid Straus die verzoekt om een evaluatie van de gehele DHW in 2016, aangenomen.¹ Ook is toegezegd om de verhoging van de leeftijdsgrens mee te nemen in de evaluatie.² Tot slot heb ik u toegezegd om het onderwerp mengformules, oftewel «blurring», te betrekken.³

De evaluatie richt zich op vier thema's:

- Decentralisatie van bevoegdheden naar gemeenten;
- De verhoging van de leeftijdsgrens van 16 naar 18;

¹ Kamerstuk 32 022, nr. 73.

² Handeling I 2012/13 II, nr. 30, item 8, blz. 55 en Handelingen I 2011/12, nr. 30, item 7, blz. 40.

³ Brief met Kamerstuk 27 565, nr. 132.

- Mengvormen van alcohol en detailhandel («blurring»);
- Technische eisen rondom verkoop.

Bij de evaluatie zullen de resultaten van een aantal in 2016 uit te voeren onderzoeken worden benut, zoals het Peilstationonderzoek van het Trimbos-instituut, onderzoek naar de stand van zaken van het lokale toezicht en de lokale preventie- en handavingsplannen en het onderzoek van Nuchter naar de naleving van de leeftijdsgrens door verstrekkers.

Naleving verstrekkers en aankoopgedrag jongeren

Bureau Intraval en Bureau Nuchter hebben hun onderzoeken naar respectievelijk aankoopgedrag bij jongeren en naleving bij verstrekkers van het afgelopen jaar gecombineerd tot onder andere een koop-slaag index (bijlage⁴). De belangrijkste conclusie is dat de alcohol drinkende 16- en 17-jarigen, om aan alcoholhoudende drank te komen, in 83% van de gevallen gebruik maken van sociale bronnen. Dit zijn meestal oudere vrienden en ouders. De overige 17% verkrijgt alcohol via commerciële bronnen. Binnen deze laatste groep is het aantal geslaagde aankoopopgaven door 16- en 17-jarigen verreweg het hoogste is in Horecagelegenheden.

Deze resultaten acht ik onvoldoende; ze maken voor mij nogmaals duidelijk dat de nadruk dient te liggen op de maatschappijbrede sociale normverandering. Verreweg de meeste alcoholhoudende drank vindt immers zijn weg naar jongeren via vrienden en ouders. Met de NIX18 campagne wordt aan deze normverandering gewerkt en ook lokaal zie ik veel inspanningen, die de norm van 18 jaar krachtig uitdragen.

Daarnaast is de negatieve impact van de horeca opvallend; hier vinden naar schatting verreweg de meeste geslaagde aankoopopgaven plaats. Ik zal gemeenten naar aanleiding van de inzichten uit deze studie aanspreken om hun handhavingstrategie te verbeteren. Al met al biedt dit gecombineerde onderzoek mij een verbeterd en waardevol inzicht in de naleving van de leeftijdsgrens voor alcohol.

Heineken versbier in het versschap

Mevrouw Volp heeft mij op 8 december jl. gevraagd een reactie te geven op het artikel ««Extra verse» Heineken in het koelvak naast de melk», zoals verschenen in de Volkskrant van 13 november jl. Hierin wordt het nieuwe Heineken vers biertje en plaatsing van het biertje in het versvak van de supermarkt beschreven.

Het is de verantwoordelijkheid van de verstrekker, dus in dit geval de supermarkten, te voldoen aan de wettelijke regels met betrekking tot verstrekking. De wet schrijft voor dat het product op een zodanige wijze in de besloten ruimte (in dit geval het versvak) geplaatst wordt, dat het vers bier voor het publiek duidelijk te onderscheiden is van alcoholvrije dranken (artikel 18 lid 3 DHW). Ik ga ervan uit dat zowel de verstrekkers als Heineken hier zorg voor dragen. Indien dit niet gebeurt dan is dat onwenselijk en is het de taak van gemeenten om handhavend op te treden.

Openbaarmaking nalevingscijfers alcohol op supermarktketen niveau

Het lid Bruins Slot heeft in de commissiebrief van 26 november jl. gevraagd om de stand van zaken met betrekking tot mijn verkenning om

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

de naleving van de leeftijdsgrens op supermarkketenniveau inzichtelijk te maken⁵. Ik heb de mogelijkheid hiertoe onderzocht. Ik ben voornemens om dit jaar de nalevingscijfers op ketenniveau openbaar te maken.

Overigens is de naleving van de leeftijdsgrens een belangrijk onderdeel van de evaluatie DHW die in 2016 wordt uitgevoerd. Er zal in dat kader een breder beeld worden geschetst van de stand van zaken ten aanzien van de leeftijdsgrens en hierin wordt tevens een verkenning naar (de noodzaak voor) eventuele nadere maatregelen meegenomen.

TNO factsheet «Alcoholgebruik tijdens zwangerschap en borstvoeding»

Middels deze brief zend ik u de nieuwe factsheet «Alcoholgebruik tijdens zwangerschap en borstvoeding», van TNO in opdracht van het Trimbos-instituut en met financiering van VWS (bijlage⁶). In 2007, 2010 en 2015 voerde TNO landelijke peilingen uit, waarbij onder andere is gevraagd hoeveel vrouwen tijdens de zwangerschap en het geven van borstvoeding alcohol drinken. De cijfers van de peiling van 2015 zijn geanalyseerd en samengevat in de factsheet. Uit de nieuwe cijfers blijkt dat het percentage vrouwen dat in de eerste drie maanden van de zwangerschap alcohol drinkt in vergelijking met 2010 en 2007 onder alle opleidingsniveaus is gedaald: van 16,5 procent in 2007, 13,8 procent in 2010 naar 6,9 procent in 2015. Over de hele zwangerschap gerekend waren deze percentages respectievelijk 22,4 procent, 19,2 procent en 8,9 procent voor 2007, 2010 en 2015.

Dit stemt mij positief. Het lijkt er op dat alle inspanningen van verschillende partijen van de afgelopen jaren⁷ effect hebben. Ik hoop dat we deze trend kunnen doorzetten. Medio februari organiseer ik onder andere een expertmeeting over het Foetaal Alcohol Syndroom (FAS) en preventie van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn

⁵ Brief met kenmerk 2015Z22719, 26 november 2015.

⁶ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁷ Zie ook Aankhangsel Handelingen II 2015/16, nr. 174.